

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 „
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na pocztę już z odnośnikiem . . .	8,67 „

Stralki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia się nie gwarantuje. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Poniedziałek Michała arch.
Wtorek Hieronima

CHOJNICE, wtorek dnia 30 września 1930 r

Słońce wschód 5 55 zachód 17 42
Księżyc wschód 14.49 zach. 21.12

Więści o krótkiej treści

W Austrii liczą się z tem, że nowy rząd nie przedstawi się wcale parlamentowi, lecz rozwiąże go zaraz po objęciu urzędowania i rozpisze nowe wybory.

W Jugosławii zostało w pewnej kopalni pod Alexinac 20 górników wskutek przerwania tamy zalanych wodą. 4 uratowano.

W rafinerji nafty Baku wskutek eksplozji dwaj robotnicy zostali zabici.

Znany multimilioner Daniel Huggenheim zmarł w wieku 74 lat.

W kopalni pod Johanisburgiem (Południowa Afryka) zerwała się winda i runęła 1000 metrów w głąb. 4 tubylców zostało zabitych, 7 rannych.

Na arenie, w której odbywają się w Madrycie walki byków, odbyła się manifestacja republikańska. Domagano się ustąpienia króla i obwołania republiki.

Opieczętowanie drukarni Polonji w Katowicach.

„Kurjer Poznański donosi z Katowic: Na podstawie zarządzenia urzędu skarbowego w Katowicach opieczętowano wszystkie oddziały drukarni wydawnictwa Polonja, a więc zecerńnię jak również oddział maszyn rotacyjnych i płaskich. Zarządzenie to nastąpiło z powodu nieuiszczenia zaległego podatku w wysokości trzydziestu kilku tysięcy złotych. Opieczętowany kompleks przedstawia wartość około dwu milionów złotych. Zwraca uwagę, fakt, że jedną z maszyn rotacyjnych, wartości około 250 tysięcy złotych oszacowano na 5000 zł. W lokalach Polonji opieczętowano wszystkie drzwi i wejścia do poszczególnych oddziałów nie wyłączając suterenu.

Z powodu powyższego zarządzenia około 200 pracowników i pracownic pozostało bez zajęcia, gdyż wydawnictwo musiało stanąć i prawdopodobnie jeszcze w poniedziałek nie będzie mogło pracować. Ponieważ, mimo zapłacenia zaległych podatków, władze nie zwolniły opieczętowanego obiektu od zajęcia, wydawnictwo zmuszone jest wydawać pismo w zakładach Kurjera Śląskiego, organu miejscowego NPR.

He Niemcy wydają na utrwalenie niemczyzny zagranicą?

Szeroko rozbudowana akcja nad utrwaleniem niemczyzny poza granicami Rzeszy cieszy się m. in. względami niemieckich władz państwowych które spieszą zawsze wydatnie z pomocą finansową i popierają funduszami wszelkie poczynania w tym kierunku na terenach, które w myśl wska zań oficjalnej polityki państwowej Rzeszy winny zawsze być uważane za tymczasowo odłączone od organizmu państwowego Niemiec. W roku budżetowym 1929 sumy te przenosiły kwotę 17 miljonów marek: Podziału dokonano w sposób następujący: przez kancelarję Rzeszy przeszło 832000 marek, przez ministerstwo spraw zagranicznych 144 miljonów marek, przez ministerstwo spraw wewnętrznych 2 miliony marek. Z kwoty 144 miljonów rozdzielonych przez ministerstwo spraw zagranicznych przypadło na popieranie niemieckiej służby informacyjnej zagranicą 2,4 miliony marek. Kwota 2 milionów marek idących przez ministerstwo spraw wewnętrznych, służyła na pokrywanie specjalnych prac, związanych z zagadnieniem niemczyzny zagranicą. Pruskie ministerstwo kultury przeznaczyło w roku 1929 na świadczenia powyższe są w budżecie państwa w tym pozycjami jawnym jest więc rzeczą oczywistą, że akcja popierania niemczyzny zagranicą posiada jeszcze szereg innych dróg oddziaływania w formie pośredniego przekazywania funduszy.

Życzenia Ojca św. dla Prymasa Polski

J E ks Kardynał Prymas Polski Hlond, którego 25 letni jubileusz czcić będzie Poznań w niedzielę solennie, otrzymał wczoraj ze sekretarjatu stanu Jego Świątobliwości Ojca św. następujące życzenia:

„Eminencjo! Jakkolwiek powodowany skromnością nie powiadomiłeś Ojca św. znane jest Jego Świątobliwości, że dnia 23 września upływa 25 lat od chwili, kiedy namaszczone na kapłana, złożyłeś Bogu poraż pierwszy Ofiarę Mszy świętej.

Z tej okazji Ojciec święty nie tylko chce się przyłączyć do uroczystego obchodu, którym wierny lud w najszczęśliwszym uniesieniu uwielbienia pragnie uczcić to radosne i szczęśliwe wydarzenie lecz jest życzeniem Ojca św. w wszystkich w tem wyprzedzić i być Twoim pierwszym gratulantem. Miał bowiem Ojciec św. przy tylu sposobnościach możność poznać niewyczerpaną inicjatywę i trud nieustanny, którym bez przerwy pomnożyłeś otrzymany od Stwórcy talent kapłański.

Winszując Ci przeto tego wszystkiego; Jego Świątobliwość zanosí za Ciebie modły, ażeby Bóg

swojami niebiańskimi łaskami wspierał nadal Twoją pasterską gorliwość i uwieńczył ją coraz pomyślniejszymi wynikami.

„Pragnie ponadto Jego Świątobliwość wziąć niejako osobisty udział w uroczystych obchodach jakie się 28 bm odbędą w Poznaniu pragnie zwięksić ich blask i pomnożyć ich korzyści i w tym celu łaskawie zezwala; byś we wspomniany dzień po nabożeństwie w imieniu Ojca św. udzielił wszystkim uczestnikom apostolskiego błogosławieństwa i odpustu zupełnego, którego będą mogli do stąpić pod zwykłymi warunkami.

W końcu w dowód swej szczerzej ojcowskiej życzliwości, Jego Świątobliwość udziela najczulej Tobie i całemu narodowi swego apostolskiego błogosławieństwa.

„Ja zaś z radością korzystam z tej przemiennej sposobności, ażeby Eminencji złożyć swe najserdeczniejsze życzenia i całując w wielkiej pokorze ręce Eminencji, jestem oddany w Chrystusie.

„Podpisany: E kardynał Pacelli“.

Zakres działalności gospodarczej Państwa

Polska tem się różni od krajów zachodnich, że u nas, w przeciwieństwie do nich, gospodarstwo publiczne jest silne, a prywatne słabe. Był czas kiedy cudzoziemcy mówili o Polsce że w niej państwo jest bogate a jego obywatele ubodzy. Jednakże ten pogląd traci swoje podstawy, gdyż jeżeli społeczeństwo ubożeje, to i w skarbie państwa będzie bieda. Nie można, bez złych skutków dla państwa, dopuszczać do przerostu jego funkcji, do ich rozrostu kosztem sił twórczych gospodarstwa narodowego. A w Polsce do tego dopuszczono z wielką lekkomyślnością.

Oto fakty, dostępne oku każdego kto je ma otwarte:

1) Majątek państwa i samorządów w Polsce stanowi około jednej czwartej całego majątku narodowego. Ideal tak zwany socjalizacji jest w bardzo znacznym stopniu urzeczywistniony. W niektórych bardzo ważnych dziedzinach życia gospodarczego, jak naprzykład w bankowości, państwo ma tak dominujące znaczenie, jak nigdzie na świecie z wyjątkiem Rosji sowieckiej. Ale ten ostatni przykład nie jest szczególnie zachęcający.

2) Majątek ten i wogóle różne przedsiębiorstwa państwowe ciążą na budżecie państwa bo albo nie przynoszą dostatecznych dochodów albo w rzeczywistości prowadzone są ze stratą. Przez rozrost publicznej gospodarki zacieśniają się źródła podatkowe. Przytem wiele z tych przedsiębiorstw korzysta z różnych podatkowych przywilejów.

3) Państwowe przedsiębiorstwa niejednokrotnie współzawodniczą z wytwórczością która niemal wszędzie na świecie pozostawiona jest indywidualnej przedsiębiorczości nie ponosząc równocześnie ciężarów takich, jakie ponosi prywatna produkcja.

4) Administracja gospodarcza państwa ma nie zwykle rozległy zakres działania przejawia wciąż tendencję, by rozszerzyć swoje ramy, by uzależnić od siebie prywatną produkcję. Zdarza się nieraz że państwo w swej gospodarczej działalności, jak naprzykład w polityce kredytowej, kieruje się względami partyjno - politycznymi, co podkopuje zaufanie do niego i odbija się ujemnie na dochodach skarbu.

Możemy te wszystkie objawy nazywać tak lub inaczej. Ale twierdzić że w Polsce niema etatyzmu, to do tego trzeba wielkiej śmiałości. W ostatnich czasach przycichli nasi etatycy z powodu

opieczycji na którą natrafia ich polityka a zarazem niepomysłny stan finansów państwa hamuje ich zapędy. Niemniej jednak, mimo oficjalnych zaprzeczeń, etatyzm usiłuje robić dalsze podboje. Wystarczy wskazać tendencje do rozszerzenia gospodarki lasów państwowych na dziedzinę przemysłowo - handlową, na produkowanie przez zakłady przemysłu wojennego artykułów nie mających z tym przemysłem nic wspólnego na podciśnianie drobnego przemysłu i rzemiosła przez sprzedawanie więźniów. Obecny system rządzenia z natury swojej sprzyja etatyzmowi, gdyż opiera się na tem by wszystkich od siebie uzależnić i przez nacisk gospodarczy utrzymać swoje stanowisko polityczne.

Nie jest rzeczą dostateczną, by zbudować tamy, zabezpieczające przed dalszym zalewem etatyzmu. W interesie rozwoju gospodarczego kraju w interesie skarbu państwa należy zerwać bezwzględnie z tym etatyzmem. W szczególności:

1) Państwo i samorzady winny się wyzbycić tych przedsiębiorstw, których prowadzenie nie wymaga bezwzględnej konieczności państwowa.

2) Przedsiębiorstwa, pozostałe w rękach państwa, muszą być prowadzone w sposób, któryby zabezpieczał ich opłacalność bez specjalnych przywilejów podatkowych i wszelkich innych. Pieniądze podatkowe nie mogą służyć na pokrycie deficytów publicznej gospodarki.

3) Państwo nie może swemi etatystycznymi zapędami kępować rozwoju gospodarstwa narodowego. Reglamentacja życia gospodarczego przez państwo musi być ograniczona do minimum, a każdy wytwórca musi korzystać z pełnego bezpieczeństwa swojej wytwórczości.

Mimo tych ograniczeń rola gospodarcza państwa będzie dostatecznie rozległa. Ale państwo nie może zastępować funkcji, do których powołana jest prywatna inicjatywa. Nie może w drodze nakładania podatkowych ciężarów zdobywać kapitałów, potrzebnych mu na jego przedsiębiorstwa bo w ten sposób wywołuje się drożyznę kredytu i brak kapitałów obrotowych. Zadaniem państwa jest ogólne kierownictwo polityki gospodarczej i finansowej by uruchomić twórcze siły gospodarstwa narodowego, by zabezpieczyć produkcję stałość i bezpieczeństwo. Prywatna wytwórczość nie jest wrogiem ani współzawodnikiem państwa lecz źródłem siły jego skarbu. Bez zerwania z etatyzmem w najrozmaitszych postaciach nie przeprowadzimy reformy skarbowej, nie zyskamy zaufania w świecie zachodnim który patrzy bardzo nie będzie taniego kredytu w Polsce.

krytycznie na dążności etatystyczne. I bez tego

R. Rybarski

Na dzień 20. X. 1930 r. o godz. 10. wyznaczony został termin wierzycieli firmy R. Piechowski

znajdującej się w postępowaniu układowym w Lokalu firmy R. Piechowski Kościelna ul. Świętojańska.

Dnia 23. X. 1930 r. lista sprawdzonych wierzycieli zostanie wyłożona w Sądzie Powiatowym w Kościelnej pokój nr. 14 do wglądu.

Od daty wystawienia listy osoby interesowane mogą zaskarżyć w terminie 7 dniowym postanowienie nadzorca sądowego do wciągnięcia wierzycielności na listę do Sądu który spór ostatecznie rozstrzyga.

Kościelna, dnia 22 IX 30.

Juljan Neumann
Nadzorca sądowy.

Ogłoszenie

W sprawie postępowania układowego firmy Marta Brzoskowska w Brusach, znak akt 1. N. 6/30. w wykonaniu art. 40. R. P. R. z dnia 6 marca 1928 r. Dz. U. 27. Poz. 244 wyznacza się w celu ustalenia listy wierzycieli termin do sprawdzenia wierzycielności na dzień 16 października r. b. o godz. 10-tej w Sądzie Powiatowym w Chojnicach, pokój nr. 3

Lista sprawdzonych wierzycieli będzie wyłożona od dnia 18/10. r. b. w Sekretarjacie tegoż Sądu pokój nr. 3.

Od daty wyłożenia listy osoby interesowane mogą zaskarżyć w terminie 7-dniowym postanowienia nadzorca sądowego co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzycielności na listę do Sądu, który spór ostatecznie rozstrzyga. Rozstrzygnięcie Sądu nie pozbawia stron prawa wytoczenia powództwa przed Sąd właściwy, do sprawy winien być zapoznany nadzorca sądowy.

Brusy, dnia 26 września 1930 r.

L. Kiedrowski
Nadzorca sądowy.

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności

CHOJNICE, (Ratusz) Rynek 1.

Komunikuje, iż pcczawszy

od 1. października r. b. jest czynna przed poł. od godz. 8 — 1, po południu od godz. 3. — 5, w sobotę tylko do godz. 1. w południe

Szanowną Kliencie! przyjmuje się przed poł. od 8 — 1, po południu w godzinach od 3 — 5, w sobotę tylko przed południem w godzinach od 8 — 12.

Chojnice, dnia 29. września 1930 r.

Zarząd.

Farby!

Farby w proszku, do pokostu i farby wodne. Wyroby polskie i zagraniczne, wyważone na funty i w beczkach. Pokosty czyste lniane, fabrykat swojski holenderski, farby gotowe, olejne farby lakierowe do użycia domowego, fachowo przyrządzone lakiery, pendzle szablonny, tapety.

Jak największy wybór tylko pierwszorzędnej jakości. Ceny umiarkowane.

Drogerja, Handel Farb BRACIA HUBERT,

właśc. JULJAN HUBERT
Chojnice, Pom. Gdańska 18.
rok zał. 1894. Tel. 219.

Przetarg przymusowy

We wtorek, dnia 30. bm. o godz. 15.30 sprzedam w Charzykowie przed sołectwem najwięcej dająemu za gotówkę:

2 prosięta
i cielak
większą ilość żyta w stogole

Szeleziński 2266
komornik sądowy

Przetarg przymusowy

We wtorek, dnia 30. IX. 30 r. o godz. 16-tej sprzedam w Charzykowie przed sołectwem najwięcej dającemu za gotówkę:

1 fortepian (skrzydło)
Szeleziński 2267
komornik sądowy

Unieważniam

książeczkę wojskową wydaną przez

P. K. U. Inowrocław Edward Węclawek,
Objezierze.

Z powodu wysokich podatków jestem zmuszony od 1. października tymczasowo

interesuję zamknąć **MAX TONN**
mistrz rzeźnicki.

Weksel płatny 1 paźdz. na 75,— zł unieważniam

z powodu sporu.
Władysław Nowak,
Chojnice.

Dobrze umeblowany

pokój

z osobnym wejściem, dla lepszej pani lub pana do wynajęcia.

Ul. Młyńska, nr. 15 II ptr.

Pokój umeblowany

od 1. 10 br. do wynajęcia
Adres wskaże ekspedycja Dziennika Pomorskiego.

Specjalny skład futer O. Weiland

Chojnice, Gdańska 3.
Ruśnierstwo — Dworcowa 10.

poleca na nadchodzącą zimę po korzystnych warunkach zapłaty i bezkonkurencyjnych cenach futra podług miary dla pań i panów futrzane

Kurtki, płaszcze, rewerendy, garnitury, kamizelki, rękawiczki, czapki, koce, wory na nogi, peleryny dla stangretów

Futrane krawaty różnej jakości od 20 zł.

Pierwszorzędne przerabianie tańszych futer. Niezwykle bogaty wybór obsad oraz futrzanych podszewek. Kurtki futrzane futra na polowania i jazdy. Wykonanie płaszczy futrzanych dla pań i panów podług miary i żąd. gatunku futra. Specjalne materiały na poszycie futer damsk. i męsk. Przerabianie starszych płaszczy futrzanych, kołnierzy, czapek itd. po cenach umiarkowanych. Nappa— ubiory podług miary podszyte futrem. Przez nadzwyczaj korzystny zakup z pierwszej ręki — wszelkie artykuły po najniższej cenie.

Udzielam lekcji
polskiego i francuskiego
Zgłosz. proszę skierować
Dworcowa 22 Drogerja.

Pianina
krzyżowe, pierwszorzędnie wykonane, poleca najtaniej na dogodnych warunkach,

MAJEWSKI,
fabr pianin, Bydgoszcz
ul. Pomorska 65 tel. 2060

Pokój umeblowany
z całym utrzymaniem dla 1—2 panów do wynajęcia.
Zgł. do eksp. Dzien. Pom.

Ogłaszajcie w poczytnym piśmie naszym

KINO NOWOŚCI

W poniedziałek 29. b. m.
o godz. 8.15

Najnowsza rewelacja filmowa!

O czym się nie mówi rodzicom

Wstrząsający dramat, oparty na tle najbar dziej dyskretnych przeżyć naszej młodzieży.

W roli głównej:
Nina Vanna i Mary Johnson

Cienie i światła zakazanej miłości!
Potężny dramat młodych dusz.

Ceny zwykłe! Ceny zwykłe!
Koncert wzmocniony — Jazz-band.

Od wtorku:
Grzeszna miłość z Jadwigą Smosarską.

Jak największy wybór Tapety

Przeszło 150 gatunków na składzie, od najtańszych do najwykwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie. Lisztewki do tapet, szlaki, (borty) szablony, farby, pokosty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu.
Drogerja i Handel Farb.

Bracia Hubert właśc. Juljan Hubert
Chojnice, Pomorze. Gdańska 18.
Telefon 219. rok zał. 1894.

Kupuję każdą ilość **jabłek**

Chojnicka Wytwórnia Win Owocowych
A. Kaźmierski i Ska.

Oszczędność pieniężna stanowi źródło zdrowego kredytu dla poczynań gospodarczych wszystkich warstw narodu.

Kto chce korzystać z kredytu

sam winien oszczędzać, lokując — swój płynny kapitał w —

Miejskiej Komunalnej Kasie Oszczędności w Chojnicach

CHOJNICE, Rynek 1. (ratusz)

Nadszedł nowy transport:

Fajansów.

Talerze, filiżanki, miski, garnki do mleka, dzbanki do kawy. Kompletu kuchenne i do mycia.

Porcelany.

Półmiski, miski, talerze, filiżanki, Serwisy do kawy i herbaty.

Szkła.

Szkła do zaprawiania, celindry. Szkła do gotowania, „Hortensia i Weck”. Kielszki do wina, likieru szklanki do piwa, salaterki.

Ludwik Rasch

Chojnice.